

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 34 kor.
Fél évre ... 22 kor.
Egy negyed évre 11 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Közel főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 351.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 24.

Keletmagyarország — az elszakadás ellen.

(Százazernél több ember tiltakozó gyűlése Kolozsvárt. — Románok feltartóztatták a különvonatokat. — Nem sikerült megakadályozni a nagygyűlést.)

Kolozsvárról jelentik: A méreteiben hatalmas, lelkes hangulatú gyűlésre, amelyre mind a 26 vármegye ükeldte megbízottait és amelyen hozzávetőlegesen becsülés szerint 100—120 ezer ember vett részt, magyarok, románok, székelyek, szászok a kolozsvári Mátyá király-téren fogadalmat tettek, hogy együtt akarnak maradni a szabad magyar népköztársaság kebelében. A román nemzeti tanácsok a legnagyobb agtációt fejtették ki, hogy az ülés elmaradjon, vagy kudarccal végződjék. A Magyar Nemzeti Tanács meghívó sürgönyvél a nagyszabeni postacenzúra visszatartotta. Hatéan Emil a román kormányzó-tanács kadifikációs minisztere határozottan kijelentette, hogy semmiféle akadályt a gyűlés megtartása elé nem fogtnak gördíteni. Ennek ellentétére dr. Erdélyi János budapesti román követ Károlyi Mihály miniszterelnökhöz fordult, hogy tiltsa be a kolozsvári népgyűlést. Károlyi ezt a felszólítást írásban kérte Erdélyitől, aki ezt írásban megismételte. Károlyi az írást átadta Vár-alezredesnek, aki kijelentette, hogy

ilyen követelésre a román kormányzó tanácsnak nincs joga.

Mikor a románok a gyulafehérvári gyűlést tartották, a Magyar Nemzeti Tanács kieszközölte a kereskedelmi miniszternél, hogy külön vonatokat kapjanak. Most pedig a románok a külön vonatokat feltartóztatták.

E hó 21-én este Aranyosgyéresről hivatalos jelentést kapott a kolozsvári Nemzeti Tanács arról, hogy az ottani román katonai parancsnokság minden vasútvonalon megtiltotta az állomásoknak, hogy 22. déli 12 óráig férfi utas a Ko-

„Visszajönnék még a románok Magyarországhoz.”

— Legyőzve ellenségeink tulereje által be kell ismernünk, hogy levertek bennünket. De annyira nem győztek le, hogy a körülöttünk lakó bármely nemzetnek joga volna rendelkezni felettünk. Annyira nem győztek le, hogy valamennyi itt lakó nemzetnek joga lehessen az ország feldarabolását kimondani egyik darabját az egyik másik darabját a másik szomszéd országhoz csatolni.

Annyira nem győztek le, hogy ma már le kellene mondanunk emberi és nemzeti jogainkról.

Legyőzhetők bennünk a testet erőszakkal, de nem győzhetők le lelkünket az igazság fegyverével. Mert az igazság az, hogy van egy Magyarország, amelyet a természet a történelem a közgazdaság mindennél hatalmasabb kényszerűséggel egygvé alkottak. Egygvé alkottak a sok évszázados hagyományok a lelkekben és a vérnek sokszoros keveredése az eregekben. A mámor rövid órái után el kell jönni majd a kijózanodásnak. Mindenki be fogja majd látni, hogy az itt lakó összes nemzetek boldogulásának első feltétele Magyarország területi épsége és belső egysége; a csorbíthatatlan Magyarországon belül megteremtett demokratikus egyenlőség, szabadság és minden nem-

lozsvárra menő vonatokra felszállhasson. Mikor Mikor ez ellen a kolozsvári Nemzeti Tanács gondolta, tiltakozni akart, a telefonhívatal azt mondotta, hogy a kormányzó-tanácsot Kolozsvár részére nem szabad kérésolni. Miután Aranyosgyéresen az üres különvonatot lefogalták, erőlyes tiltakozásra tovább engedték és ez a különvonat reggel megérkezett Kolozsvárra, de egyetlen utas sem szállt ki belőle, mert az egyes állomásokon az utasokat leszállították és senkit sem engedtek felszállani. Apahida felől székelyekre menő nép jött szekereken és gyalogszerrel korán reggel kezdve Kolozsvár felé. A románok utjukat állították. Ezért a Magyar Nemzeti Tanács teherautókon tengerész-katonákkal küldött ki Kolozsvárról és ezek szabaddá tették az utat. A zsilvölgyi bányászok harmincezer munkása közül csak öt érkezett meg. A nagy küldöttséget a románok visszatartották és az öt ember egy tudott megérkezni, hogy átszökött a románok kordonján. Mégis a nagyváradi vonatról és máshonnan megszámlálhatatlan sokaság örmölt Kolozsvárra, mert ezek korábban indultak el.

A Mátyás király-téren hozzávetőlegesen becsülés szerint 100—120 ezer embert szorongott, a térre torkolló utcákon zúgongoló rengeteg nép gyülekezett. Az ipartestület nagytermében ezer ember volt együtt. Minden vármegyének minden köztel, testülettel, nemzeti tanácsai 2—2 küldöttel képviseltették magukat, akik szabályszerűen igazolták küldetésüket. A gyűlést Ujhelyi Ferenc szocialista vezér nyitotta meg. Az elnökség megalakítása után Apáthy István, a Nemzeti Tanács elnöke lendületes beszédben tiltakozott a gyulafehérvári határozat ellen. Apáthy a következőket mondotta:

zetre nézve az önrendelkezési jog megvalósítása. Magyarországot a természet úgy alkotta meg, hogy nagy egységet összefüggő földrajzi határait és szomszédos részeit nem lehet avilamely nemzetnek egyoldalú akaratmegnyilvánulása után elszakítani és Magyarországhoz csatolni anélkül, hogy ezáltal más területre lakó több nemzet önrendelkezési jogát a legnagyobb sérelem ne essék. E sérelem annál nagyobb, mert a kisebbség anélkül, hogy megkérdzték volna akar e döntő érvényességű jogokat gyakorolni a többséggel szemben. Betetőzia sérelmet, hogy a kisebbséget nem titkos szavazás útján kérdezték meg, hanem néhány ember a maga óhaja szerint akar egy nemzetet egy más nemzethez csatolni és a maga akaratát egy egész nemzet akaratának nyilvánílja. Ez történt Gyulafehérvárott 1918. december 1-én. A román nemzeti komité kinyilvánította hogy Magyarország huszonhat vármegyéjének románsága egyesül Románia románságával és így a 26 vármegye területén lakó összes népesség Romániához tartozik. E területen lakó csaknem négy millió nem román lakost romániai alattvalónak nyilvánítottak.

— Ezen a területen csaknem négy millió nem románnal szemben csupán 2.948.186 román él. Ha megkérdzték volna ezek közül mindenkit bizonyára sokan akadtak volna

akik nem akartak volna tudni a Romániához való csatlakozásról.

De még ha valamennyien csatlakozni akartak volna is, akkor is csak egy jogcímük volna a velük szemben álló többség felett ugyancsak kevés része volt. A gyulafehérvári határozat tévedett a magyar nemzetnek és a Magyarország területi épségéhez ragaszkodó nemzeteknek gyengeségében. A magyar nemzet és a vele együtt érző nemzetek magukhoz térnek mostani állapotukból.

nem fogják eltérni 26 vármegye elszakítását és egy román uralom zsarnokságát.

A Kárpátok gerince és kőszáni, a székelyek és szászok eleven embergátja ezután is el fogja választani Erdélyt Romániától. A Szamos, a Maros, a Körös nemcsak az erdélyi sziklából jövő tövényt fogják örök időkre Magyarország felé fordítani, hanem az erdélyi lelkek is örök időkre Magyarországhoz fognak huzni. A keleti és déli Kárpátok bérceit nem lehet semmiféle kinyilvánítással helyükről elmozdítani. A székely anyáknak nem lehet megtiltani, hogy ne szüljenek a világháború veszteségeit helyre pólló új nemzedéket. Amit a természet elvégzett, azt sem erőszak, sem ellenség nem rombolhatja szét. Ezer év óta nem egyszer keresztelték már át Magyarországot különböző részeit, de azért Magyarország és magyar nemzet maradt.

Akkor ma elszakítani kényyszerítenek testvéreinktől, maguk fognak könnyezve jönni közös anyánkhoz Magyarországhoz, hogy fogadják őket szét kőbelére. És ez az anya megfog nekik bocsátani.

Nem fog különbséget tenni fiai között, mindenkinek egyformán ad a szabadságból. Én hiszek az egységes csorbíthatatlan Magyarországon, hiszek a természeti törvényekben. Bizom az emberben a földben, a természetben. Egyik sem tűri el állandóan a kényszert és az igazságtalanságot. Ezt a bizalmat megerősíti a mai nagygyűlés is. Székelykocsárdon, Aranyosgyéresen a vonatokat vissza lehetett tartani, hogy az emberi testek Kolozsvárra ne jöhessenek, de a lelkek itt vannak és tiltakoznak minden kényszer és jogtalanság ellen.

— A románok a magyar kormány minden előzékenysége és a rendelkezésükre bocsátott nagyszámu különvonat mellett sem tudtak tízezer embert összegyűjteni, itt ma 26 vármegye négy millió lelke van együtt és

ez a négy millió lelek velünk tiltakozik az ellen, hogy Magyarországot megcsontítsák és szétdarabolják.

Mai határozatunkat millió és millió ember írja alá. Mind azt írják, hogy együtt akarnak maradni és a magyar népköztársaságon belül akarnak boldogulni. Itt egyenlőség és szabadság van, nem akarunk idegen uralom alatt élni, nem kellett a magasabb gazdasági és szellemi műveltséggel rendelkező Ausztriából, nem kellett a Habsburg uralom és ma fogadják el egy gazdaságilag fejlettebb, a műveltségben megőrtünk maradványait és vele ismét egy idegen uralkodó jármát. Huszonhat vármegyének négy millió románjuku lakossága ez ellen tiltakozik és tiltakozni fog örökké!

Román tiltakozás az elszakadás ellen.

Apáthy beszédét óriási taps és éljenzés fogadta. A nagyterem zúgott a lelkesedéstől. Sokan könnyeztek meghatottságukban. Utána **Strengár-Demján Száva**, a magyarországi román szociáldemokrata-párt titkára fejezte ki tiltakozását, hogy a magyarok idejövételét megakadályozzák. **A román szociálisták nem azonosítják magukat a gyulafehérvári határozattal.**

Avramescu György román szociálista ugyancsak tiltakozását fejezte ki a gyulafehérvári határozattal szemben. Tiltakozik az ellen, hogy román papok és azok csatlósal újabb vérengzést és háborút készítsenek elő. Magyarországon és Erdélyben elnyomás alatt élünk. Nem volt jogunk művelődni. De Romániában is ez a rendszer uralkodik. Bizonyíték erre, hogy amikor a parasztság 1907-ben kenyeret kért, golyót kapott és 15.000 román elpusztult. A mai helyzet megoldása az, hogy Erdély legyen független köztársaság svájci mintára.

Ezután **Vince Sándor dr.**, a kolozsvári nemzeti tanács alelnöke azt fejtette ki, hogy a magyar szociáldemokraták gyűlöltek a magyar osztályuralmat, de éppúgy gyűlölni fogják a román osztályuralmat is. Az osztályuralom elleni harcban ezer és ezer megpróbáltatáson mentek át, de ezt a harcot folytatni fogják.

— Esküszünk, mondotta, hogy *soha többé király alatt nem fogunk élni.* Pár pap és pár ügyvéd azt hiszi, hogy ezt az országot le tudja igazni. Esküszünk, hogy a nyolc órai munkaidőből nem engedünk, a mai munkabérekből nem engedünk, gyülekezési jogunkból nem engedünk. A román proletárság is tudni fogja, mi a nyolc órai munkaidő. Agitátoraink át fogják lépni a Kárpátok bérceit és akkor jöhetnek ide kormányozni, aki akar. Az európai népszabadságot semmi sem fogja eltemetni.

A határozati javaslat.

Ezután **Vincze Sándor** felolvasta a következő határozati javaslatot:

Keletmagyarországnak Kolozsvárt 1918. december 22-én összesereglett különböző vallású és fajú népei kijelentik a Wilson-éle elvek értelmében gyakorolt önrendelkezési joguk alapján, hogy Magyarországgal egyazon népköztársasági állami közösségben kívánják élni s az egységes és csonkítatlan Magyarország keretén belül követelik minden itt lakó nemzet számára a teljes egyenlőséget, szabadságot és önkormányzatot. — Kijelenti a nagygyűlés, hogy az erdélyi magyarság és székelység teljes jogosultságú önkormányzati szervének képviselőjének elismeri a Kolozsvárt, 1918. december 17-én egyesült erdélyi magyar székely Nemzeti Tanácsot, illetőleg annak 1918. december hó 18-án megválasztott központi kormányzó tanácsát.

A kormányzótanács tisztikara így alakult meg: Elnök: dr. Apáthy István, alelnökök: dr. Janovics Jenő, dr. Vincze Sándor és Sándor József. Ezenkívül megválasztottak egy 25 tagú végrehajtó-bizottságot. A kormányzótanács hivatalos jelentések alapján megállapította, hogy Keletmagyarország 26 vármegyéjének minden községe képviseltette magát, azok pedig, akik nem jelenhettek meg a románok erőszakossága miatt, írásban üzenetet küldtek, hogy a határozathoz csatlakoznak.

Százezer ember tiltakozása.

Az ipartestületben tartott ülés után az elnökség kivonult a Mátyás király-térre és ott a határozatot százezernél több ember előtt kihírdették. Elsőnek dr. Apáthy István szólott és a következőket mondotta:

— **Testvérek!** Magyarok és nem magyarok, akik együtt voltatok szolgaságban, most együtt álltok itt Kolozsvár terén szabadságban,

egyenlőségben és jogatok teljesítésében. — Akartok-e újabb szolgaságot, újabb rabságot, újabb elnyomást? Ha nem akarjátok, akkor mondjátok ki világra szóló ünnepélyes hangon, hogy amit a Gyulafehérvárott nem annyian, mint ti vagytok, hanem sokkal kevesebben a ti megkérdézetek nélkül kimondottak, hogy az nem ér semmit, hogy az a papiros, amit ott teleltek: rongy. Mindanyian tudjátok, hogy arról van szó, hogy a magyar népköztársaságban minden nép fia együtt haladjanak, hogy Magyarországot meg ne csonkítsák, hogy Magyarország egységét meg ne bontsák. Huszonhat vármegyét akarnak tőlünk elszakítani, ebben a 26 vármegyében 4 millió nem románt akarnak Romániához csatolni. Hát ti mit akartok tenni? A magyar köztársaságban akartok maradni?

Apáthy beszédének frenetikus hatása volt. Utána **Sándor József**, majd **Janovics Jenő** beszélt. Lelkes beszédével magával ragadtatta a

több ezernyi hallgatóságot, majd **Vincze Sándor**, a szociáldemokrata párt nevében beszélt. — Azért hívtuk össze ezt a nagygyűlést, hogy nyilatkozzék a magyar nép, a román nép, a szász nép és minden népe ennek a földnek. A határozatban kihirdetni fogjuk, hogy mi szociálisták a népurakmat akarjuk és aki bennünket ettől el akarna téríteni, azt mi a magyar népköztársaságban le fogjuk tiporni a nép erejével.

Azután a román szociáldemokrata-párt tiltakozását **Strengár-Demján Száva** jelentette be. **Avramescu György** bukaresti szociálista a román nép tiltakozását jelentette be román nyelven a bojár uralom ellen.

Több szónok szólalt még fel. Magasztos hangulatban elénekelték a Hymnuszt és a Marsailést, majd széteszlott a beláthatatlan népsokaság. Kolozsvárt példás rend és nyugalom uralkodik.

A csehek fegyverszünetet kértek:

(Összeütköztek a csehek és lengyelek.)

Budapestről jelentik: A felső magyarországi megyéket megszálló cseh csapatok parancsnokságától furcsa értesítést kapott tegnap a magyar hadügyminiszterium.

A cseh parancsnokság azzal a kértessel fordult a magyar kormányhoz, hogy a karácsonyi ünnepekre való tekintettel kövessenek háromnapos fegyverszünetet, mert a cseh katonák haza akarna menni az ünnepekre. A cseh parancsnokság ezt is kérte, hogy ezen idő alatt a fegyveres erő nélkül maradó területeket ne szállják meg a mi csapataink.

A kormány válaszában azt nem válaszolt a csehek átiratára, mert azon az állásponton van, hogy mi nem viselünk háborút há-

borút senkivel, tehát a csehekkel ilyen formán fegyverszünetet sem köthetünk. A cseh katonák mindamellett hazamentek Csehországba, amiről mi természetesen nem vettünk tudomást.

Kassáról jelentik. Kassára érkezett híreles híradás szerint a csehek kivonták csapataikat **Iglóáról, Lőcséről és Szepesváraljáról.** Ezeket a csapatokat Poprád környékén vonták össze. A csehek ezen intézkedésének oka Kassára érkezett magánjelentések szerint az, hogy a csehek **Polólin** a Poprád között megint közték a lengyelekkel. A lengyelek jelentékeny erőkkel lépnek fel, úgy, hogy a csehek kénytelenek minden erejüket ellenükkel irányítani. Valószínű, hogy a csehek vissza fognak vonulni: Zsolna felé.

Károlyi — az ország helyzetéről.

(A budapesti nagygyűlés távirata Wilsonhoz.)

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt tartotta zászlóbontó nagygyűlését a Károlyi-párt a Vigadóban, amely zsúfolásig megtelt a pártszervezetekkel és vidéki kiküldöttekkel — **Hock János** nyitotta meg a gyűlést, utána pedig óriási taps között **Károlyi Mihály** gróf emelkedett szólásra, hogy a párt programját nagy vonásokban ismertesse.

— Súlyos feltételek mellett kötöttük meg Belgrádban a fegyverszüneti szerződést, — mondotta a miniszterelnök — de mégis biztosítottunk benne kettőt: az egyik az, hogy a békekonzferencia előtt nem teremtenek fait accomplit, a másik, hogy a közigazgatás egész Magyarországon a magyar kormány kezében maradjon. A fegyverszüneti szerződést azonban nem tartották be. Az új demarkációnális vonalt kényszer útján állapították meg. Ha csak sejtetem volna, hogy ezt a szerződést emyire nem fogják respektálni, sohasem irtam volna alá. A belgrádi szerződéssel egyáltalán nem adtuk fel Magyarország területi integritásához való ragaszkodásunkat. Megemlékszik a cseheknek engedélyezett legújabb demarkációnális vonalról, amely a Dunáig terjed. (Felkiáltások: Fegyverrel fogunk ellentálni!) Ezen lehetetlen állapot ellen mindig tiltakozni fogunk. Nyíltan, őszintén kimondom, hogyha ez tovább tart, nemcsak a belső rendet nem lehet fentartani, de az ország élelmezési és szénszükségletét sem lehet kielégíteni. Addig fogunk tiltakozni, míg végül megértik ellenségeink, hogy egye-

nesen örültség, amit itt tesznek. Addig fogunk tiltakozni, míg hangunkat meg hallják oda át. Az anarchia, amelyet itt előidézek, nem áll meg Magyarország határai között. Mint a futótűz terjed tovább és zavaros hullámaai át-hömpölyögnek Európa többi országaiba is. A jogtalanságok, amelyeket velünk elkövet, nem férnek össze Wilson nemes lelkületével. Benne bízom, hozzá fordulok, ő nem hagyhatja cserben elveit és nem engedheti meg, hogy jogtalan ságot kövessenek el Magyarországgal. A nemzetiségi kérdésben Kossuth Lajos politikáját kellene követni. Meg kell valósítani a dunai konföderációt. Hiszem, hogy a dunai konföderációt lehetséges a svájci államok mintájára megvalósítani a nélkül, hogy a természetes gazdasági határokat megbotlyogatók hogy hegy és vízrendszerünket megzavarják. Képesek volnánk olyan gazdasági egységet teremteni, amelyen belől minden nemzetnek meg volna a legteljesebb politikai szabadsága.

A belpolitikáról a következőket mondotta: Az egyik oldalon áll a dolgozó munkásnép, a másik oldalon a rendforgató elem. Felhívja mindazokat, akik biztosítani akarják a forradalom vívmányait, tömörüljenek köréje. A tulajdonjognak ma már nem szabad olyannak lennie, mint ahogyan a római jog előírja. Korlátozni kell a magántulajdont, de másrészt minden erővel meg kell akadályozni azt, hogy itt robbantásokkal dolgozzanak. A birtokreformot úgy kell végrehajtani, hogy a többtermelés továbbra is biztosítható legyen. A hadinyereségeket a legnagyobb mértékben meg kell adóztatni. A kormány mielőbb választani akar, a választások tisztaságát minden körülmények között biztosítani kívánja. A hétfői miniszterta-

mics fog dönteni a felett, hogy a szavazás mily módon történjék. A belső rend fenntartására hadseregbe van szükség. Olyan hadsereget kell organizálni, amely a forradalom vívmányait biztosítani akarja és erre képes. Fel szólítja a magyarságot, ne oszadjon pártföderációra. Legyünk mindnyájan magyarok, ne legyenek közöttünk se vörösök, se fehérek, se feketék. Három jelszavam van: demokrácia, függetlenség, szociális alkotás. Ezen eszükkel állók vagy bukok.

A miniszterelnök után Szabó István kijelentette, hogyha szükség van rá, pártja hajlandó a felelősségben is osztozni. Szende Pál pénzügyminiszter a radikális párt törvölését tolmácsolta. Haller József a keresztény szocialista párt nevében biztosította Károlyit támogatásáról.

Padacsi Dénes bars megyei gazda a kisgazdák törvölését tolmácsolta. Majd Bara Barna földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy egy millióval több olyan kisbirtokos legyen, mint az előtte szóló. Nem akarja leromboltatni a kastélyokat, de ezer kastélynál drágább neki egy magyar kisgazda.

Végül elfogadták a pártprogramot.

Hock János hadügyminiszter távtrabál intézkedett Wilsonhoz. Bizalommal várják az örök béke és humanizmus apostolának, a szabád Amerika vezérének intézkedését a magyar nép érdekében, amelyre a fegyverszünet dacára fegyverrel törték, hogy elrabolják összes gazdasági és erkölcsi értékeit. Ezzel a nagygyűlés véget ért.

Vaja Antal öthalmi jegyző elmozdítása.

(Kleindl József az új jegyző.)

Pénteken délelőtt az öthalmi Néptanács emberei arra kérték az ottani Sváb Nemzeti Tanács elnökét, dr. Müller Vendel Lászlót, hogy délutánra hívja össze a Sváb Nemzeti Tanácsot.

A délutáni ülésen megjelent a Néptanácsnak a nép minden rétegéből való küldöttsége és bejelentette a Sváb Nemzeti Tanácsnak, hogy a Néptanács Vaja Antal községi jegyző elmozdítását kimondotta, a határozatot megindokolták, felsorolták a jegyző elleni panaszokat és az új jegyzőt.

A Sváb Nemzeti Tanács, amely a nép minden rétegét képviseli, sokak hozzászólása után, a helyzet gondos mérlegelése után, tekintettel arra, hogy a jegyző ellen a község minden rétegéből általánosak a panaszok, a kedélyek nagyon izgatottak, a nyugtalanság, elégedetlenség, bizalmatlanság és elkeseredés nőttön-nőtt, a jegyző novemberben el is menekült volt a rend, nyugalom és békességnek helyreállítása és Öthalmon az anarchia és bolsevizmus bekövetkeztetésének megelőzése és elkerülhetése végett Vaja Antal jegyző állásáról való elmozdítását elhatározta és megkérték dr. Müllert, hogy a Sváb Nemzeti Tanács a határozatát deputációval vigyék be Aradra dr. Varjassy Lajos kormánybiztos felszólalás elé. Kitél az azonnali elmozdítást és Schill József alispán által kijelöltendő jegyzőnek ideiglenes kinevezését kéri.

A deputáció vasárnap délelőtt tiszteltette a kormánybiztosnál és előterjesztette kérését.

Dr. Varjassy Lajos kormánybiztos, miután a falu minden rétegét képviselt 20 tagú küldöttségének egyes tagjaitól németül is hallotta a nép kérését és kívánságát, megígérte, hogy a nép kérésének eleget fog tenni és azt fogja kinevezni, kit Schill alispán ajánlása után a nép óhajt.

Hétfőn délután meghozta a kormánybiztos határozatát és e szerint Vaja Antal helyébe Schill Antal helyébe Schill alispán ajánlása a nép óhajának megfelelően Kleindl József volt székudvari jegyzőt nevezte ki ideiglenesen Öthalomra jegyzőnek és utasította az aradi járási főszolgabírói hivatalt a hivatal sürgős átadására.

Átmeneti megegyezés a románokkal.

(Dr. Varjassy kormánybiztos pénteken Nagyszebenbe utazik.)

Megírta már az Aradi Közlöny, hogy dr. Varjassy Lajos kormánybiztos hátrahosszra Nagyszebenbe utazik, hogy mind a magyar kormány, tevékenységét megbízottja tárgyalásokat folytasson a román kormányzó tanácssal.

A kormánybiztos misszióját több fontos körülmény tette szükségessé. Mindenekelőtt meg kell állapítani azt, hogy a kormánynak nem mindig sikerült megvalósítatnia azokat a személyeket, akik a siker reményében felvehették volna a tárgyalásokat Nagyszebenben. Így azután sok fontos probléma maradt megoldatlan arra az átmeneti időre, amely a békekötésig hátra van. Ebből származhatik azután azok a bonyodalmak, amelyek egyúttal károsak a magyarságra és románságra.

Tegnap azután a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak és ezen foglalkoztak a nagyszebeni tárgyalások szükségességével. A minisztertanács elhatározta, hogy dr. Varjassy Lajost bizza meg, hogy a magyar kormány képviselőjében tárgyalásokat folytasson Nagyszebenben. A kormánybiztos a minisztertanács határozatáról ma értesítették.

Dr. Varjassy Lajos kormánybiztos az Aradi Közlöny munkaborsza előtt így nyilatkozott:

A tegnapi minisztertanács engem tárt meg arról, hogy Nagyszebenbe utaztam, ahol a román kormányzó tanácssal fontos gazdasági, pénzügyi, közlekedési és közlekedési kérdésekben a béke megkötéséig provizorikus egyezséget igyekeznek létrehozni. Valószínű, hogy a hó 27-én utazom Nagyszebenbe, ha addigra a kormányzótanács tagjai Bukarestből már vissza tértek.

Incidens a kávéházban.

(Botrányt okozó tisztek.)

Kellemetlen incidens színhelye volt tegnap este a Központi Kávéház, melynek fehéret asztal mellett mind máig gondtalanul élvezett és mulatott az Aradon átvonuló, összesereglett nemzetközi társaság. Esténként egy-két órát rendszerint ott töltöttek az átvonuló és lefegyverzett német tisztek a különböző asztaloknál szétszórtan, békésen megért egymás mellett a szerb katona, a román gárdista és az elbavult magyar közönség. Tegnap azonban két román tiszt provokatív magatartása kellemetlen és igazolmas jelenetet rögzített.

Egyik asztal mellett vidám társaság mulatott. Hölgyek, fiatal tisztek, kik között a szerb királyi hadsereg egyik főhadnagya látható gyönyörűséggel halgatta a cigány bogdijéről felhangzó szép magyar nótákat. A társaságban volt T. M. kapitány, ki szerb származású ugyan, de aradi fia s a magyarok iránt érzett szeretetéről közismert. Ugyancsak itt mulatott a kapitány fivére P. S. tüzérfőhadnagya, s a vidám mulatság közben a szerb királyi főhadnagya kifejezte előttük azt a kívánságát, hogy szeretné hallani a magyar nemzeti himnuszot.

T. M. Kapitány oda intette a cigányt

— Huzd el a himnuszot!

A cigány boldogan intett a bandának s a hurokon felzengült: — Isten áldd meg a magyart!

A szerb királyi tiszt az első taktusnál fel pattant a helyéről tisztelegve, követte egész asztaltársasága, majd a kávéház egész közönsége, melynek egy része szívből énekelte: — Hozz reá vig esztendő!

Kellemetlenül hatott azonban mindenkire, hogy a himnusz éneklése közben egy főhadnagya és egy hadnagya élve maradt. A magatartás felbőszítette a kávéház közönségét s a jelen volt németek és szerbek ép úgy megbotránkozásuknak adtak kifejezést, mint a megsértett magyarok.

Egy zászlós meg a himnusz közben oda ment a román nemzetiségű tisztek asztalához s figyelmeztette őket:

— Tisztelettel jelentem főhadnagya urnak, hogy ez a magyar Himnusz. A főhadnagya urak bizonyára nem tudták ezt, azért bátorlakom megemlíteni s felkeresni, hogy szívesked-

jenek felállani.

A román tisztek elfordították fejüket és nem állottak fel. Erre aztán kitört a botrány. Tisztek és civilek rohantak a két tiszt asztala felé s bizonyára súlyos tetlegességek történtek, ha a két ember nem fut a felingerült tömeg elől. Az egyik kifutott a nyári kerthelyiségbe s ott átvette magát a kertészet s el-tűnt a homályos Salac-utcán, a másik felmentekült a szállodába.

A tömeg mely ekkorára már hatalmasra dagadt, elszántan várta a kiűrt kávéház ajtaja előtt a román tiszteket, természetesen hiába. Vida Vilmos rendőrfelügyelő ugyanis megvárta míg a tömeg szétozódik s akkor keresztet fel a szállodában rejtőzött, kocsiba tiltotta, majd tisztek őrizetére bízta, kik beszállították a román komité hivatalos helyiségébe. A tömeg pedig nem mozdult mindaddig, míg ugyancsak Vida felügyelővel ki nem lépett a kávéházból a szimpatikus szerb tiszt.

Amint kiléptek, Vida harsányan kiáltotta el: — Magyarok! ez az a szerb főhadnagya, aki velünk énekelte a magyar himnuszot.

Óriási őjen, zivó kiáltások hangzottak el s a tömeg vállaira emelte a derék katonát. Ki nem győzte eléggé köszönni a figyelmet: Merci bien! merci bien!

Mindenesetre kár, hogy azt a jó viszonyt, melyet a magyarság ma minden nemzetel szemben szívből ápol, lelejtlen személyek ilyen módon sértik és romlák. Hiszük, hogy a román tisztek lelejtés hatósága meg is fogja ezt a lapintatlan eljárást torolni.

KÖZELELMÉZES.

✗ El nem vitt lisztadagok. Felszólított azon kereskedőket, kiknek oly vevői vannak, kik a 3 havi lisztadagot még nem vették át, hogy f. hó 24-én délelőtt 11 órakor hivatalomban okvetlenül jelenjenek meg. A közlelmézési hivatal vezetője.

✗ Rum kiadás. Értesitem a közönséget és kereskedőket, kik még a hatósági rumot át nem vették és ki nem adták, hogy az kiadható és átvehető, mert ezen kimérés a szesztilalom alá nem esik. A közlelmézési hivatal vezetője.

✗ Burgonya átvétel. Értesítjük a kifizetett burgonya utalványok tulajdonosait, hogy a burgonya átvétele végett f. hó 24-én kedden a Herbstein-féle raktárban (Boros Béni-tér) okvetlenül jelenjenek meg. A közlelmézési hivatal vezetője.

Lovászy Márton kultuszminiszter lemondott.

(Részleges kormányválság a radikálisok miatt.)

Budapestről jelentik: Lovászy Márton vallás és közoktatásügyi miniszter a szombat esti minisztertanácson felajánlotta lemondását Károlyi Mihály miniszterelnöknek, aki azonban arra kérte őt, hogy a lemondás benyújtását hétfőre halassza. Ma délután fél 2 órakor Lovászy megjelent Károlyinál és benyújtotta lemondását. A lemondás okai értesülésünk szerint külpolitikai természetű.

Egy újságíró kérdést intézett Lovászyhoz lemondásának okáról. Lovászy kijelentette, hogy elhatározása tekintetében e pillanatban nem tehet nyilatkozatot, elhatározása azonban visszavonhatatlan.

A Politikai Híradó jelenti: Lovászy Márton kultuszminiszter levelet intézett Károlyi miniszterelnökhez, amelyben bejelenti, hogy a kultuszminiszteri tárcáról lemond és mielőbbi felmentését kéri. A lemondáshoz indokolást nem fűzött. A ma esti minisztertanács nagysajnálattal vette tudomásul a lemondást.

Budapestről jelentik: A 8 Órai Újság Lovászy lemondásának okairól a következőket közli: Lovászy lemondásának oka az, hogy őt és híveit a legnagyobb mértékben elkésérítette az a háttérbe szorítás, amely a polgári pártok egyesítésére való törekvést a radikális elemek, főleg Jászi miniszter részéről érte. A válság már a szombat éjszaka tartott minisztertanácson kiújult és Lovászy csak azért halasztotta el lemondását, mert be akarta várni Károlyi programbeszédét. Károlyi a vasárnapi nagygyűlésen nyíltan bejelentette, saját legszemélyesebb híveinek feláldozásával is a radikális programot vallja magának. Ez a kijelentés megpécsélté az annak a feltétlen bizalom-

nak és egyetértésnek, amely Károlyi Mihály és Jászi Oszkár között fennáll és amelynek látható eredményeként Károlyi teljes egészében magáévá tette a radikális pártnak Jászi által kifejezésre juttatott programját. A Jászi és Lovászy között kifejlődött politikai párba ezzel véget ért és Lovászynek nem volt tovább maradása a kormányban. A lemondott kultuszminiszter legeddig lenségét állg néhány Károlyi párti politikus tette magáévá.

Beszélnék Nagy Vince esetleges távozásáról is. Értesülésünk szerint a belügyminiszter még nem határozott arról, hogy kövesse-e Lovászy példáját. Több valószínűsége van annak, hogy Loehne Hugó földművelésügyi és Friedrich István hadügyi államtitkár is eltávoznak helyükről.

Értesülésünk szerint a megüresedett kultuszminiszteri tárcát Baloghy Ernő miniszterelnökségi államtitkárnak fogják felajánlani, renciálát, amelyet január elejére terveztek.

Budapestről jelentik: Ma minisztertanács volt, amely délután 4 órakor kezdődött, este 10 órakor félbeszakították. A miniszterek ekkor körben reggelyeztek, majd 11 órakor folytatták a tanácskozást, amely a késő éjszaki órákban lapok zártakor még tart. A minisztertanácson Károlyi megkísérelte Lovászyt lemondása visszavonására bírni, de a kísérlet sikertelen maradt.

A minisztertanács Kobek Kornél hadügyi államtitkár helyére dr. Pete Mártont nevezte ki. Tizenegy órakor a minisztertanács fő tárgya a választások kérdése volt. Elsősorban a proporcionalis választási eljárást beszéltek meg, majd a földreform kérdését tárgyalták.

Politikai körökben azt beszélik, hogy a kabinetben más változások is lesznek.

cimszerepben Csige Bőskével, míg este 7 órakor B. bérletben Hejehuja báró kerül színpadra a premier szereposztásával, Horváth, Rontay, Miklóssy, Barics, Gyöző, Ungvári, Kertész, Faludy, Várnayval. Csütörtökön délután a Vasgyáros kerül színpadra, a főszerepekben: Csige, Szász Anna, Heppesné, Kieffer, Forró, Kertész, Várnay, Ungváry és Herold dal. Este 7 órakor C. bérletben Parfy Armand felléptével Cigánybáró, a főszerepekben Várady, Horváth, Szeghő Lili és Benkőnével. — A Médi, a 3 a kislány szerzőjének a Schubert dalaiból összeállított világhírre szert tett operett kerül színpadra péntektől 3-szor bérletszünetben. A bérletkegyei kedd estig tartatnak fenn.

EGYESÜLET

(*) Újjászervezett tudományos társaság. A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókja vasárnap délután 6 órakor tartotta első közgyűlését a világháború kitörése óta. Dr. Steinitzer Pál, akinek Krenner Vilmos, a társaság ősz elnöke, az ügyek vitelét agg korára való tekintettel már korábban átadta, nyitotta meg az ülést és üdvözölte a szép számban megjelent tagokat. Megemlékezett a társaság két alapítótagjáról, dr. Bácskay Béláról és Halász Jenőről, akiket a háború ideje alatt elszólított, a szociális eszme munkásainak sorából, a halál. Az elnöki megnyitó után a tisztikar megválasztására tért át a közgyűlés. A megválasztott új tisztikar névsora a következő: Elnök: dr. Baross Lajos. Ügyvezető alelnök: dr. Szöllösi Zsigmond. Alelnökök: Fejér Oábor, dr. Steinitzer Pál, Titkár dr. Sárkány Ferenc. Ügyész: dr. Juhász Géza. Pénztáros: Lakatos Aladár. Számvizsgálók: Mellinger József, Loránt József és Deák Béla. Választmány: dr. Auszterveil László, Bing Hugó, Faragó Rezső, Krenner Vilmos, dr. Krenner Miklós, dr. Lukács Jenő, dr. Neumann Miksa, dr. Schütz Henrik, dr. Szabó Frigyes, Szudy Elemér, dr. Varjassy Lajos, Zádor Imre, Zima Tibor, dr. Zimmermann Károly. A tisztikar megválasztása után a társaság jövő évi program-

jának megbeszélésére tért át a közgyűlés. Örömmel vette tudomásul dr. Varjassy Lajos kormánybiztos ama bejelentését, hogy megnyitól vállalkozik „Magyarország gazdasági integritása” címen egy előadást tartani. Elhatározta a közgyűlés, hogy ezt az előadást 1919 január 6-án, Vízkereszt napján a kulturpalota nagytermében fogja megtartani. Programjába vette a közgyűlés ezt követőleg egy neves fővárosi társadalomtudós előadását, a ma megoldandó problémák köréből választandó tárgyról és ezen előadás előkészítésével a tisztikar bízta meg. Elhatározta ezenkívül Faragó Rezső indítványára, hogy szemináriumszerű előadássorozatot fog tartani a nők részére, a kiket bevezetni kíván az állami és politikai élet amaz ismeretterületeire. Elhatározta még a közgyűlés, hogy széleskörű taggyűlés mozgalmat indít és fel fogja szólítani a társaság azon tagjait, akik a háború folyamán a tagok sorából elmaradtak, hogy 1919. január hó 1-től lépjenek be ismét az egyesület munkás tagjai közé. A tagdíj hátralékokat behajtani a rendkívüli viszonyokra való tekintettel nem kívánják.

Felszabadulnak az iskolák.

(Lócs Rezső polgármester — az iskolaszék elnöke)

Arad város iskolaszéke ma délután ülést tartott, amelyen résztvettek a tanítók bizalmi férfiai is. Az iskolaszék egyhangulag Lócs Rezső polgármestert választotta meg elnöké, aki lelkes szavakkal üdvözölte az új elnököt.

Lócs Rezső válaszában megígérte, hogy az iskolaügyet mindig lelkiismeretesen és pontosan fogja szolgálni. Hálásan emlékezett meg nagynevű elődjéről, aki mindig szíven viselte az iskolaügyet és a mostani nívóra emelte. Ama reményének adott kifejezést, hogy ezt a nívót ezután is meg fogják tartani. A tanügy fejlődését azonban az idén félbeszakította az a körülmény, hogy az előadásokat be kellett szüntetni. Ez azonban csak ideiglenes intézkedés volt, amelyet már megszüntettek, mert belátták, hogy valóságos nemzeti veszedelem lett volna abból, hogy az összes iskolákat a katonaság céljaira lefoglalják. Hamarosan 7000 gyermek nyer oktatást és reméli, hogy a katonai karhatalmat hamarosan a kaszárnyákban helyezik el annál is inkább, mert az erre irányuló tárgyalások eredménnyel jártak.

A polgármester elnöki székfoglalóját eljenzés sel fogadták.

Ezután Kovács Vince kultúrtaácsnok beszámolt az idei tanév megnyitásáról. Ismételtől kijelenti, hogy bajnak tartja, hogy a spanvoljárvány miatt bezárták az iskolákat. Pátolhatatlan veszteséget szenvedtek ezáltal a ankötelesek, pedig nem kellett volna az előadásokat besüntetni. Most azonban a veszedelem már elmúlt és január 3-án 14 iskola megkezdheti működését és pedig a főgimnázium, főreáliskola, leánygimnázium, a felső fiú és női kereskedelmi iskola, a fa- és fémipariskola. Ma sikerült megállapodni abban, hogy a katonaságot a honvédhuszáraktanyában és a Gutzjahr-gyárban megvásárolt barakkokban helyezik el, így majdnem minden iskola felszabadul és 1—2 hét múlva valamennyi iskolában megkezdődhetik a tanítás. Végül bejelenti, hogy a menekültek részére lefoglalt 3 iskola is felszabadul.

Dr. Tisch Mór tisztii főorvos kijelenti, hogy az egészségügyi bizottság kötelesség szerűen jár el, amikor az iskolák bezárását javasolta, mert akkoriban nagy volt a veszedelem és elsősorban a tanulóifjúságot kellett megvédeni. Ezért az egészségügyi bizottságot vád nem érheti.

Lócs Rezső megkérdezte, hogy az izraelita iskola felszabadul-e és ha nem szabadul fel, hogy nyerne oktatást a növendékek. Erre Kovács Vince azt válaszolta, hogy az izr. iskola még nem szabadul fel s a növendékeket a templom épületében levő régi iskolában oktatják.

Miután Kovács Vince kegyeletos szavakkal parentálta el Réthy Saroltá polgári leányiskola tanárnőit, akinek emlékét jegyzőkönyvben öröklítették meg, az iskolaszék letárgyalta a folyó ügyeket.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Keddén délután Tündér Ilona. Szerdán délután Boszorkány. Szerdán este Hejehuja báró. Csütörtökön délután Szerda este Hejehuja báró. Csütörtök d. u. Vasgyáros. Csütörtök este Cigánybáró. Péntek Médi. Szombat d. u. II. József. Szombat este Médi.

* Traviata. Minden operai-estéről szíves örömet irunk, a mai papirinséges világban is, néhány elismerő sort. Különösen, ha olyan előadásban volt részünk, mint a Traviata mai reprízén. A mind tökéletesebbé váló előadások érdemének oroszlánrésze Róna Dezsőt illeti, is nemcsak mint énekes, de mint operarendező is elsorangu. A mai előadáson két új szereplő is volt és pedig a súlyos betegségéből felépült Szegő Lili s a játékokban, énekekben egyaránt szépen fejlődő Miklóssy Irma. A közönség tapsait mindketten megérdemelték a régi, kitűnő szereplőkkel együtt.

* Szerdán nyílik meg a Modern Kabaré. Karácsony első napján, szerdán este nyitja meg kapuit a Salac-utcai Modern Kabaré az állandó kabarénak. Kitűnő erőkből álló társulat mutatkozik be szerdán az aradi közönségnek. Sugár Ius énekesnő, Dernai Erna előadónő, Molnár Paula szubrette, Tábori Ella átváltozó táncosnő, Ella Frölich táncakciókkal, Návay Ilonka előadónő, Finián zenehumorista, Ballay Béla táncos komikus és Nádas Lajos dalénekes a fővárosi műsorokból vett legdivatosabb műsorszámokkal szerepelnek. Két pompás bűvészt: Biztosítsunk! és a Lift teszi változatos-sá a nagyszerű megnyitó műsort, amely szerdán és a következő napokon van műsoron. Csütörtökön délután mérsékelt helyárrakkal teljes esti műsor. Jegyek válthatók d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig a Modern Kabaré pénztárnál.

* A színházi iroda hírel. Ünnepi előadások szerdán és csütörtökön négy előadás lesz a színházban. Szerdán délután Sardou világírű színműve, a Boszorkány kerül színpadra. A

HIREK.

— Lapkihordóknál előfizetni — bűncselekmény. Az aradi lapok kiadóhivatalai több vizsgálásnak jöttek nyomára. Egyesek a kiadóhivatalok megkerülésével, a lapkihordóknál veszik vagy rendelik meg a lapot. Ez tiltott cselekmény, mely súlyos büntetést von maga után: az írás orgazdaság büntetése esik. Figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy a lapot vásárolni vagy előfizetni csak az illetékes kiadóhivatalokban, vagy az erre feljogosított hírlapelosztók üzleteiben szabad. Aki a lapvállalatok megkárosításában bárkinek segítségét nyújt, bűnrészes.

— Brádót megszállták a románok. Dr. Varjassy Lajos kormánybiztos ma délután Déváról azt az értesítést kapta, hogy Brádót ma délelőtt egy román csapat megszállotta. Brádón most már teljes a rend és nyugalom. Valószínű, hogy a románok hamarosan Körösbányát is meg fogják szállni.

— Dobák ezredes nyugatomban. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a hadügyminiszter Dobák Géza ezredest, az aradi állomás parancsnokot nyugalmazta.

— Hotorán Jakab megkövette a kormánybiztos. Amikor dr. Varjassy Lajost kinevezték kormánybiztosá, dr. Hotorán Jakab világi ügyvéd erős hangú levelet írt Varjassyhoz, amelyben megkérdezte azt kérdezte, hogy mit keres a kormánybiztosi székben. Ezzel az agresszív levéllel az aradi román nemzeti tanács természetesen nem azonosította magát. Most dr. Hotorán Jakab jóvátette hibáját és megkövette a kormánybiztos a következő levélben:

Igen tisztelt uram! Amidőn uraságod a főispáni széket elfoglalta, abban a hiszemben, hogy a román nemezi törekvéseknek ellensége leszel, egy tiltakozó és erélyes hangnemben tartott levelet intéztem önhöz. Tekintve, hogy a kormánybiztosi minőségében tett intézkedései arról győzték meg, hogy ön azon kevés magyar emberek közé tartozik, a kik a kor szellemét megértve önzetlenül dolgoznak a rend és megegyezés létrehozásának nagy munkáján: bizalmamat tejezem ki önnel szemben s az ímént jelzett szellemben kész vagyok tölem telhetőleg közreműködni. Ezen nyilatkozatom hírlapi közzétételét kívánatosnak tartom és pacifikáló törekvéseihez sok szerencsét kívánok. Fogadja nagyrabecsülésem őszinte kifejezését: Dr. Hotorán Jakab, népbiztos.

— Egyéves önkéntesek előléptetése. A hadügyminiszterium rendelete értelmében a következő önkéntesek léptek elő: Ifj. Virányi János önk. szakaszvezető 1918. áprilisi ranggal hadapródjelölt őrmesterré, Mérliser Dezső c. őrmester, Mitykó Andor önk. szakaszvezető Farschang Pál, Hochmann Mihály, Gábor Gyula, Zimmer József önk. tizedesek és Gaáli Albert, Reingruber József önk. őrsvezetők 1918. dec. 15-iki ranggal hadapród őrmesterekké.

— Szociálista kiskereskedők szervekedése. A városháza nagytermében tegnap délután három órakor tartotta alakuló gyűlését az aradi és vidéki kereskedők szövetsége. A gyűlésen, amelyen Schwarcz Pál korelnök elnökölt, körülbelül kétszázan jelentek meg. Beszéltek Bruckner Sándor, továbbá dr. Schuster Ödön és Mészáros Lajos, az aradi szociáldemokrata-párt tagjai, Róth József és Atzél Alfréd. A felszólalások befejezése után titkos szavazással megegyeztek a tisztikar megválasztását. Elnökké megválasztották Sulik Lajos fűszerkereskedőt, alelnökké Bruckner Sándort és Maidt Emilét, titkárrá Atzél Alfrédet, pénztárnokká Schlésinger Bélát, ellenőrökké Klein Miksát és Oszlós Gyulát. Választottak még egy huszonöt tagból álló választmányt is.

— Magyarpécskán nincs bolsevizmus. Egyes aradi lapokban olyan hírek láttak napvilágot, hogy Magyarpécskán nagyszabású bolsevik mozgalom van készülóban, amiről dr. Varjassy Lajos kormánybiztos jelentést is kapott és az ő kérelmére ment ki vasárnap Magyarpécskára a szociáldemokrata párt két kiküldötte. Kiderült utólag, hogy a hír nem felel a tényeknek, mert Magyarpécskán vasárnap délelőtt a polgárság és munkásság impozáns méretű népgyűlést tartott, amelyre meghívták az aradi szociáldemokrata-párt vezetőjét is.

— Népszavazás Erdőhegyen. Ilyen címen megjelent minapi közleményünkre vonatkozólag Bokor Sándor ref. lelkésztől, az erdőhegyi néptanács elnökétől hosszabb levelet kaptunk, melyben azt írja, hogy „kétségen felül áll Hollósy jegyzőnek tisztakezű becsületessége, de góromba magaviselete a nép irányában közismert volt. A néptanács azzal a mellékgondolattal ment bele a végső kényszer gyánánt előfogadott népszavazásba, hogy azt remélte: jóval több lesz a Hollósy mellett érzők száma, mint az elleneséé. Sajnos, az előbbiek félreálltak, a szavazás balul ütött ki s ezzel a néptanácsot a legkínosabb helyzetbe hozták. Pedig semmi sem tartotta őket vissza, legfeljebb a nembánomság. Most pedig, a helyett, hogy segítenének a néptanácsnak, csendesen humorizálnak, anélkül, hogy ebben az igazán fatális ügyben minél gyorsabb és erőteljesebb akciót kezdenének. A néptanács kérve-kéri őket, siessenek vele.” Végül megjegyzi a levélíró, hogy a népszavazásban nem általánosságban a nők, hanem csak az özvegy nők vettek részt.

— A munkabírószék megszervezése Aradon. A magyar népkormány 9-ik néptörvényével a munkaügyi bíróság felállítását rendelte el. Minden járáshíróság székhelyén munkaügyi bíróságot kell megszervezni, amely illekkökökkel működik. Ez a bíróság a járáshíróság mellett működik és a munkaadó és munkás öszszes vitás ügyekben itélkezik. A kereskedelmi alkalmazottak és magánhivatalnokok szintén a munkaügyi bíróság előtt érvényesíthetik követeléseiket.

— Ejegyzés. Schwartz Jolán Körösbökény és Közer Miklós tartalékos hadnagy jegyesek. (Mindkettő külön értesítés helyett.)

— A hős és életmentő rendőr. Tegnap délután egy fiatal urinő, a kulturálota közelében öngyilkossági szándékból a Marosba ugrott. A folyó partján járókelők figyelmeztették az öngyilkosságra a felsőkereskedelmi iskola előtt szolgálatot teljesítő Pápai Károly rendőrt, aki azonnal a Marospartra sietett, gyorsan letette fegyverét és felsőruháját s utána ugrott az öngyilkosnak. A mentési kísérlet azonban nem sikerült, mert a jég hideg vízben a derék rendőr görcsöket kapott, úgy hogy csak nagy nehezen tudott kimenekülni a vízből. Pápai rendőr az első kudarc után nem csüggedt el, újból beugrott a vízbe, de lábai ekkor is görcsöt kaptak. Csak harmadikban sikerült magát fenntartani a vízen és utána uszott az ekkor már fullokló nőnek, akít az Erzsébet-hidnál utol is ért és emberfeletti erővel kivitte a partra. A bátor életmentő majdnem egy negyedórát tartózkodott a vízben. Az életunt urinő S. P. állítólagos budapesti postai tisztviselő öngyilkossági kísérletének okáról megírt mindent felvilágosítást.

— Házasságok. Péczely Lajos jegyző Elekrol vasárnap vezette oltár elé Goldis Gabriellát Nagyszalontán.

Dávid Rezső és Andor Esztiike folyó hó 22-én házasságot kötöttek. (Mindkettő külön értesítés helyett.)

— Tettenért kabáttoival. Vasárnap délután öt és hat óra között a Vadászkiált kávéházban Mihályos Szvetozár tetten érték, amikor egy idegen tulajdonát képező félikabátot akart magával vinni. Az előhívott rendőr a kabáttoval bekísérte a rendőrségre, ahol Mihályos bevallotta, hogy már több ízben lopott felöltöket a Vadászkiált, Fehér kereszt és Központi kávéházakból.

— A malac-hus maximális ára. Ma délután dr. Angel István helyettes polgármester elnökletével ülést tartott az ármezgállapító-bizottság, amely kimondotta, hogy december 24-től január 6-ig 20—30 kilós malacok kimérését engedélyezi, még pedig a comb és karaj kilóját 20 koronáért, a többi részek kilóját pedig 18 koronáért. A húst csak bőroesen (szalonnával) lehet kímélni. A bizottság szakvélemények alapján állapította meg az árakat, tekintetbe véve azt is, hogy luxuscikkről van szó és hogy alacsonyabb árak mellett valószínűleg egyáltalában nem került volna malachus a forgalomba.

— Koszorumezváltás. Bakonyi Kálmán és neje Zimmer Béla ravatalára szánt koszorumezváltására száz koronát a Nők Otthona javára adományoztak, melyért köszönetét nyilvánítja özv. Purgly Lajosné e. fővédasszony.

— Élelmiszerkivétel megtiltása. Arad város lakosságának zavartalan közellátása érdekében folyó hó 23-tól kezdve Arad város területéről minden néven nevezendő élelmiszernek elszállítását tiltom és megkeresem a Máv. aradi üzletvezetőséget, Acsev. igazgatóságot és állomásfőnökségeket, hogy akár darabárban, akár vaggontételekben élelmiszer szállítmányt tovább szállításra Arad város kormánybiztosának vagy polgármesterének írásbeli engedélye nélkül ne vegyenek fel. Lőcs Rezső, polgármester.

— A szegények részletfizetésre kapják a három hónapi lisztet. Arad város tanácsa, tekintetbe véve azt a több oldalról megnyilvánuló panaszt, hogy a legszegényebb néposztályból igen sokan nem vehetik át a három hónapra kiutalt lisztadagukat, miután ehhez nincs elegendő pénzük, elhatározta, hogy részletfizetés mellett ezek részére is kiutaltatja a lisztet. A jelentkezőknek egy nyomtatott nyilatkozatot kell aláírniok, amelynek ellenében a kereskedők kötelesek kiszolgáltatni a lisztet. A hatóság ezután is felhívja a kereskedőket, hogy a szabályszerű nyilatkozattal jelentkezőket elégték ki, sőt a járatlanokat világosítsák fel teendőjük felől. Ezzel a humánus intézkedéssel sikerült elkerülni azt, hogy egyesek az ünnepekre liszt nélkül maradjanak. Ugyancsak utasítja a hatóság azokat a kereskedőket, a kik a náluk levő lisztet már kiosztották, hogy az utólag jelentkezők, különösen katonák részére a közéletmezési vállalatától vegyék fel a szükséges liszt-mennyiséget és a jogos óhajokat elégték ki, mert egy kereskedő sem vonhatja ki magát kötelessége alól azzal, hogy már nincs lisztje.

— Az aradi és aradvidéki nevelőmunkások szakszervezete ma tartotta közgyűlését, amelyen az elnök megemlékezett a szakszervezet balmi testületének eddigi működéséről. Utána a közgyűlés elfogadta az alapszabályokat és kimondotta, hogy-csatlakozik a szociálista tanítók szakszervezetéhez. Megválasztotta a tisztikart, mely a következőképpen alakult: Elnök: Barna József dr., társelnök Berzeviczy Gizella, alelnök: Mohos Agoston, Langer Árpád, titkár Patkó Imre, jegyzők Lantos Miksa, Tichy Ferenc, pénztáros Bérczy Ödön, számvizsgáló bizottság: Heil Péter, Lautner Mátyás, Neidenbach Ödön, könyvtáros: Kádár Jenő. Kimondotta a közgyűlés, hogy sajtó útján felhívja a vidéki kartársakat, hogy a föld megmunkálása érdekében a legmesszebbmenő agitációt fejtsek ki. Kiküldött 2—2 tagot, hogy Ségában és Óajban gyűléseket tartsanak, amelyeken a földművelő népet a mezei munka felvételének fontosságáról felvilágosítsák.

— Köszönetnyilvánítás. László Leontin ravatalára szánt koszorú megváltására Szabó Albert személyzete 50 koronát adományozott az izr. jót. négyvetnek, Nussbaum Zsigmond 20 koronát az Öregek Otthonának, mely nemesszivül adományokért köszönetet mond az elnökség. Dr. Somogyi Gyuláné 15 koronát adományozott az izr. négyvetnek, mely jótékony adományért köszönetet mond az elnökség.

— Keresk. szakoktatás. Könyvtétel, gyors és gépirás, stb. Januárban kezdődő új tanfolyamra beiratkozások d. e. 10—12. d. u. 2—4. Engel Gyors- és Gépiróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

— Katonák verekedése. Tegnap este nyolc és kilenc óra között ittas katonák összeszólalkoztak a Szabadságtéren. A mind hevesebbé váló szóváltást tetlegesség követte, a katonák elővették oldalgyerekeiket s azokkal támadtak egymásra. A verekedésben, a melyben többen könnyebb sérülést szenvedtek, Hajnal Elek, a népközfarsaság katonája súlyos haszúrást kapott. Az eszméletlen állapotban levő katonát a mentők beszállították az aradmezei kórházba. Fölépüléséhez kevés a remény.

— Polgári és középiskolai magánvizsgálatra felelőség miatt előkészít Engel, Lázár Vilmos-u. 2.

— Vegyen könyveket, festőszekrényeket, díszlelvélpapír dobozokat, karácsonyi ajándékkul Deák könyvkereskedésében Foray-utca.

— Megnyílt Fischer Simon nagy áruházának dusan felszerelt karácsonyi tárlata. — Üzleti órák reggel 7 órától délután 4 óráig.

Holnap megszállják a románok Kolozsvárt.

(Nem követelik a románok a lefegyverezést. — Fényes Lászlót kintasították Marosvásárhelyről.)

Kolozsvárról jelentik: Neculcea tábornok eredetileg 29-re tervezte Kolozsvár megszállását, utóbb azonban a város azonnali kiürítését követelte, mert kedden meg fogja szállni a várost. Együttal követelte a nemzetőrség és csendőrség lefegyverzését is. Ma reggel Haller polgármester Kerescu ezredestől távirataot kapott, amelyben meghívta őt, hogy Apahidára menjön tárgyalni. A polgármester autón kiment Apahidára és utjáról tudósítónk előtt ezeket mondotta:

— A főkapitány, egy városi tanácsnok és a román nemzeti tanács egy tagjával Apahidára mentem, ahol Kerescu ezredes magánlakásán fogadott. Kijelentette, hogy a román főparancsnokságtól parancsot kapott, hogy

24-én vonuljon be Kolozsvárra és arra figyelmeztetett, hogy minden ellenszegülést legszigorúbban halállal fog büntetni.

Ö eddig mindenütt, ahol megjelent, megnyerte a lakosság szimpátiáját és reméli, hogy Kolozsváron is ez fog történni. Kötelességének fogja tartani, hogy biztosítsa a mindennapi élet normális folyását és nem fog különbséget ismerni román, magyar vagy szász nyelvű lakosság, sem pedig a különböző vallásfelekezetek között beszélgetése, továbbá folyamán kijelentette, hogy körülbelül négyezer katonával fogja megszállani a várost. Biztosított arról, hogy a gazdasági élet zavartalan meneti lesz. Az ezredes az egész beszélgetés ideje alatt igen előzékeny és udvarias volt.

Mielőtt Haller Apahidára ment, a román ezredes értesítését közölte Apáthy a főkormánybiztossal, aki azonnal értekezletet hívott össze, majd Károlyi közölte, hogy Vix alezredes francia összekötő tisztet küldött Nagyszebenbe, hogy értékre adja az ottani román nemzeti tanácsnak, hogy

nincs joga a lefegyverzést követelni és a román csapatok csak mint sztrátegiai pontot fogják megszállani Kolozsvárt.

Bejelentette Károlyi azt is, hogy írásos garanciát fog kérni Vixtől. Egyben kérni fogja, hogy Kolozsvárra is küldjön összekötő tisztet vagy ellenőrízze a románok cselekedeteit és a fegyverszüneti szerződés megtartását. A városban nagy izgalommal várják az eseményeket.

Kolozsvárról jelentik: Neculcea román tábornok a mai napon közölte dr. Apáthy István főkormánybiztossal, hogy kedden, e hó 24-én be fog vonulni Kolozsvárra. Azt követelte, hogy

a csendőröket és nemzetőröket fegyverezzék le és távolítsák el a 26 vármegye területéről.

Apáthy István táviratban arra kérte a román tábornokot, hogy a bevonulást halassza el Karácsony utánta, mert ha karácsony estéjén vonulnának be Kolozsvárra, a történendőkért nem vállalhatná a felelősséget. Válasz a táviratra nem érkezett.

Fényes László és dr. Rónay Zoltán Marosvásárhelyen jártak Neculcea tábornoknál, aki megígérte tiltakozott megjelenésük ellen és felszólította őket, hogy azonnal hagyják el a várost. Fényes kijelentette, hogy nem kér engedélyt a tábornoktól, miután ő és társa a magyar kormány képviselőitől jöttek s miután a magyar közigazgatás megmaradt, tehát a ma-

gyar kormány képviselőitől joguk van ott lenni. Neculcea ennek ellenére követelte, hogy másnap reggel hagyják el a várost. Fényes azt válaszolta, hogy enged az erőszaknak és másnap reggel Rónayval együtt elutazott.

Budapestről jelentik: A hadügyminisztérium sajtóosztálya hétfőn reggel jelentette: A román hadsereg részei Szamosújvárra és Tordára megérkeztek.

Nagyszebenből jelentik: Tegnap egy francia ezredes vezetésével francia bizottság érkezett ide.

Román megszállás Déván.

(A „Banca Generala Romana” bankjegyei)

Dévről írják: A megszállás első és legmarkánsabb ténye volt, miről már a múltkor megemlékeztünk, a fegyverek beszedése. Azt hittük, hogy ez a fosztogatások, zavargások kipusztítására elegendő. Ránkáfolt azonban é hét krónikája, mely újabb eseteket volt kénytelen följegyezni. Az alpestesi kincstári birtokot, **Lázár László** lapusnyaki nagybirtokost, **Ráczkői Arthur** berekszói birtokost fosztották ki a héten. Azonkívül épen a fegyverek beszedésével kapcsolatban súlyos inzultusban volt része Ilyés Szavin lapusnyaki körjegyzőnek; egyes garázda elemek nem elégedtek meg az átadás megtagadásával, hanem tetteleg is bántalmazták a rendeletet végrehajtani akoró tisztviselőt.

Ezek a jelenségek arra indították **Oprešen piskii** ezredest, hogy a kormánybiztos útján minden fosztogatásra és rendzavarásra halálbüntetést hirdessen.

Déván nyugalom van. Dumitrescu Mihály főhadnagy parancsnok vaskézzel tartja a fegyelmet kezében.

A postán szigorú levél-, távirat- és telefoncenzura van, mely úgy a magán, mint a hivatali érintkezésre is kiterjed. Cenzurázzák azonkívül az ideérkező összes újságokat.

A rend fenntartása és biztosítása érdekében a román katonai parancsnok a mai napon hírdeményleg a következő intézkedéseket tette közhírré:

Tudomására hozom Déva város lakosságának, hogy 1918. évi december 1—15-én Déva város katonai parancsnokságát átvetttem.

1. Felhívom a polgárságot, hogy mindenki tartózkodjék rendellenességek és fosztogatások elkövetésétől, mert amily jó és igazságos elbánásban fogom részesíteni azokat, akik békésen viselkednek, ép oly kérielhetlen szigorral fogok eljárni a rendzavarókkal szemben. 2. Felszólítom a lakosságot, hogy 24 órán belül a még birtokában levő mindennemű fegyver és hadianyagot a román nemzeti gárda parancsnokságának beszoigáltassa, mert ellenesetben azon személyeket, akiknél fenti határidőn túl fegyvereket és hadianyagot találnék, szigorúan meg fogom büntetni. 3. Minedennemű kártvá és szerencsejátékot a leghatározottabban betiltok. Azok ellen, akik ezen rendelkezést át hágják, valamint azon nyilvános helyek tulajdonosai ellen, akiknél a játékosok tetten értenek — a legszigorúbb rendszabályokat fogom alkalmazni. 4. Székes italok árúsítása jelen rendelet keletétől számított 7 napon át bármiféle itahérésben tiltva van. 5. Kávéházak záróráját esti 8 órára állapítom meg. 6. Esti fél tizenegy óra után az utcán tartózkodni tilos. Azon személyeket, akiket ezen idő után az utcán fel-

találnak — a katonai őrzőpatrok letartóztatják. 7. Minedennemű összejövetelt a leghatározottabban betiltok. 8. A városban megjelenő hírlapok és hirdetések kinyomatás előtt cenzurázás végett bemutatandók. A nyomdatulajdonosok nem vehetnek át semmiféle hírlapot, vagy hirdetményt, mielőtt azokat a helybeli román nemzeti tanács átnézte. 9. A rendőrség a parancsnokság rendelkezése és parancsa alatt áll. 10. Az összes vendéglők és éttermek záróráját esti fél kilenc óra, a Fehér Kereszt, Központi és Nemzeti Kaszinó zárórája esti 10 óra. 11. A román általános bank — Banca Generala Romana — által kibocsájtott pénzjegyeknek ugyanazon értéke van, mint a régi román pénzjegyeknek. Déva, 1918. évi december hó 20-án. Déva város román katonai parancsnoka: **Michail J., Dumitrescu**, főhadnagy.

A dévai katonai parancsnok az adminisztratív hivatalok működését is biztosítani kívánja. Ezért a tegnap délelőtt a városi, ma délelőtt a megyei közigazgatás egybehívott tisztviselőit kérte föl, hogy mindenki maradjon a helyén, a nagy időkhöz méltóan folytassa működését, a hivatalos órákat tartsa be s tartózkodjék az időfecséreléstől.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rendkívüli városi közgyűlés. Arad város főrendhatósági bizottságánál 1918. évi december hó 28-ik napjának d. n. 4 órájára rendkívüli közgyűlést hirdetek, a melyre a törvényhatósági bizottság tagjait meghívom. Dr. **Vargassay Lajos** s. k., kormánybiztos. Tárgysorozat: Központi választmány utaalaktása 1919. évre. A tanács betérjeszti a külön munkák díjazására vonatkozó szabályrendelet tervezetét. A tanács betérjeszti a lakáshivatal előtt folyamathoz tett elvárások alkalmával fizetendő díjakra vonatkozó szabályrendelet tervezetét. A tanács betérjeszti a tűzoltók szolgálati díjának felemelése tárgyában a vonatkozó szabályrendelet módosítás végett. Szlavicssek Tamás helypénzszedő családi pótlékot kér. A hadbavonult díjnokok kérselme beszerzési előleg utalványozása tárgyában. A tanács betérjeszti a városi tisztviselők és alkalmazottaknak a felemelt váromsi pótlék és napi díj kiutalása iránti kérelmet. A tanács betérjeszti a Wetzter alap kamattól a kisiparosok segélyezésére vonatkozó javaslatát.

SPORT.

— Az Aradi Atlétaik Klub vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartotta Ifj. Vas Gusztáv elnöke alatt, ki kegyelettel emlékezett meg a harctéren hősi halált halt tagjainak **Mudin István**, **Pécseli Béla**, **Eckhardt István** és **Thurzó József** emlékére. Az elnöki jelentés után a közgyűlés sajnálattal vette tudomásul **Urbán Péter** háró elnöknek az elnöki tisztről való lemondását és az alapszabályok idevonatkozó rendelkezéseinek módosításával kimondotta a közgyűlés, hogy az ügyek intézését a lemondó elnökség és választmányára helyett egy 15 tagú ügyvivő bizottságra bizza, mely bizottságnak a klub alapszabályainak újból való megalakítását, a klub újjászervezését, s a sporttelep felépítése kérdésének kidolgozását teszi feladatává. Nagy jelentőségű határozatot hozott a közgyűlés a sporttelep építésének kérdésére nézve, amikor kimondotta, hogy az ügyvivő bizottságot megbizza egy sporttelep építési részvénytársaság megalakításával. Az ügyvivő bizottság tagjai lettek: **Alt János** városi fők. el., **Bogán Károly** Acsev. ellenőr, **Borszei Ferenc** főhadnagy, **Dörner Emil** gyáros, **Guld Emil** bankhiv., **Holló István** Acsev. ellenőr, **Horváth László** közszolgabíró, **Mittermayer Ödön** főhadnagy, dr. **Momák Döme** ügyvéd, **Nagy Sándor** p. ü. ellenőr, **Neidenbach Emil** tanár, **Petrán György** tb. főjegyző, dr. **Sárkány Ferenc** ügyvéd, **Szigethy Jenő** bankhiv., Ifj. **Vas Gusztáv** Acsev. főell.

Wilsonnal nem akarnak tárgyalni.

(Februárra halasztják a konferenciát. — Követelik a béke gyors megkötését.)

Berlinből jelentik: A legújabb jelentések szerint a szövetségesek egymás közötti konferenciáját, amelyet január elejére terveztek, februárra halasztották. Az Echo de Paris szerint Lloyd George az új választások következtében előálló új helyzettel és a kabinet újállása kitérésével van elfoglalva. A valódi ok azonban az, hogy a nyugati hatalmak politikusa nem tartják kívánatosnak Wilson személyes jelenlétét a konferencián. Ezért a konferenciát igyekeznek elhalasztani arra az időre, amikor Wilsonnak el kell utaznia. Wilson már egy hete Párisban időzik, azonban mindössze fél óráig tudott Clemenceauval tárgyalni, mert az elnök minden idejét a reprezentáció emészté fel. Az ellentét Wilson és az en-

tente között főleg a népszövetség kérdésében napról-napra nagyobb lesz.

Berlinből jelentik: A Times figyelmezteti a kormányt arra, hogy Párisban egyre kedvezőtlenebb lesz a hangulat és a lapok is egyre nagyobb türelmetlenséget áruznak el. A köztvélemény azt követeli, hogy az enfente kormány férfiak az alapelvekre nézve minél előbb egyezzenek meg, mert a helyzet komolysága a béke gyors megkötését követeli.

Genéből jelentik: A Havas-ügynökség jelentése szerint a békeszerződés aláírását 1919 június közepére, Foch tábornagy és hadseregének Párisba való bevonulását pedig 1919 június végére várják.

LEGUJABB.

Pozsony fegyveresen ellenáll a cseheknek. — Kassa nem védekezik.

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi katonatanács és a karhatalmi parancsnokság elhatározta, hogy fegyveresen ellenáll a város és a vármegye megszállásának.

Pozsonyból jelentik: Dr. Jankó kormánybiztos ma tárgyalásokat folytatott Zoch Sámuellel, a cseh kormány által Pozsonyvármegye területére kinevezett cseh kormánybiztossal. A tárgyalásokról Jankó elmondotta, hogy Zoch kijelentette, hogy a cseh kormánynak eltökélt szándéka Pozsony és Pozsonyvármegye megszállása és a cseh imperium alá való helyezése. Jankó kijelentette, hogy a demarkációs vonalat addig el nem ismeri, míg a magyar kormány erről illetékes helven értesítést nem kap és el nem ismeri a demarkációs vonalat. Figyelmeztette Zochot, hogy a nyelvtartár szélien levő községek nem tudnak belemegyeni a cseh megszállásba, amely nem történnék véres összeütközések nélkül. Ezek a községek fegyveresen állanak ellen s ilyen körülmények között felbomlana a rend és lábrakapna a bolsevizmus. Zoch erre kijelentette, hogy Pozsony és a megyét a nyugati frontról megérkező cseh brigád fogja megszállni, amely fegyverzettségével és számbeli túlsúlyával a megszállott területeken képes lesz a

rendet fenntartani. Megállapodás jött létre arra nézve, hogy a karácsonyi ünnepek alatt sem a magyarok, sem a csehek nem fognak katonai operációkat végezni.

Kassáról jelentik: Ma este a kassai munkás tanács a Hodzsa Milánhoz, megérkezett távirat szerint megállapított újabb demarkációs vonal kérdésével foglalkozott és egyúttal azt a kérdést is tárgyalta, hogy Kassát fegyverrel védjék-e meg? A munkás tanács annak a hangsúlyozása mellett, hogy a legmélyebb sajnálattal látja az imperializmus térhódítását és a legnyomatékosabban hangsúlyozza azt, hogy Kassa városa a magyar népköztársaság kebelében akar megmaradni, kimondta, hogy a fegyveres ellenállást céltalannak ítéli. A kassai Nemzeti Tanács ugyancsak ülést tartott, amelyen a munkás tanács határozatával foglalkozva hosszús és szenvedélyes vita után, amelyben egy a fegyveres ellenállás mellett, mint ellen voltak felszólalások, úgy határozott, hogy a várost teljesleges vérontás elkerülése végett nem fogják védelmezni.

LEGUJABB HIREK.

— Apáthy vallás- és közoktatásügyi miniszter. Kozlovvárról jelentik: Apáthy István dr., Erdély főköormánybiztosa tegnap Károlyi miniszterelnöktől táviratot kapott, amelyben a miniszterelnök felajánlotta neki a kultuszminiszteri tárcát. Apáthy holnapig megfontolási időt kért, mert azon a nézetén van, hogy Erdélyt mostani súlyos és v. alságos helyzetében nem hagyhatja el. Mindazonáltal azt hiszik, hogy a kultuszminiszteri tárcát mégis elfogadja, amely esetben Grandpierre Emil kormánybiztos van kiszemelve a főköormánybiztosi állásra. A Politikai Híradó jelentése szerint is a miniszterelnök Apáthy Istvánnak ajánlotta fel a kultuszminiszteri tárcát.

— Az állami tisztviselők követelik a státuszrendezést. Budapestről jelentik: Az állami tisztviselők rendkívül érdeklődéssel várják a többször beígért státuszrendezést, amelynek haladéktalan megvalósítását a népkormány is felvette programjába. Szende Pál pénzügyminiszter hivatalba lépése után utasítást adott megfelelő javaslat készítésére. A tervezet elkészült és azt előzetes hozzájárulás végett kiadták a Magyarországi Közalkalmazottak Szövetségének, amely vasárnap foglalkozott a tervezettel és azt teljes egészében elvetette. A határozat szerint a tervezet nem elégíti ki az állami tisztviselők igényeit és nem oldja meg a felvetett kérdések egész komplexumát. A Magyarországi Közalkalmazottak Szövetsége követeli az összes kategóriákra kiterjedő státuszrendezésnek egyszerre történő megoldását.

— Művészeti miniszterium. Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács földalmi és művészeti szaktanácsa ma délután ülést tartott, melyen beható vita során felmerült indítványokat a következő határozatba szövegezték:

— A Nemzeti Tanács megbízásából alakult művészeti szaktanács, amelyben minden művészeti ág képviselve volt, első és legfontosabb teendőjének tartja a művészetek miniszteriumának haladék nélkül való felállítását. Ennek élére szakember hivandó meg. Ugyazintén a különböző szakmák osztályvezetőinek is szakemberek hívassanak meg. A miniszterium felállítására, illetőleg a miniszter kinevezése után a szaktanács készséggel bocsátja rendelkezésre erejét a miniszterium megszervezése és programjának teljes megállapítása céljából.

A MOZI.

• Szenzációs Moissi-film az Urániában. (Puskin híres regénye filmen.) Az Uránia-színház hétfőn este rendkívül érdekes filmdrámát mutatott be, amely a játékszenvedély minden izgalmát mutatja be. A Puskin-regényből készült dráma főszerepét, hatalmas felkészültséggel és mélységes realizmussal játssza Moissi, a németek hírneves színésze. A rendkívül érdekes kép, amely hétfőn bemutatóján nagy tetszést aratott, csak kedden kerül még ismétlésre.

• Lya Marsa filmen az Apollóban. (Az asszony és a pojlóca nagyszerű bemutatója.) Újszerű műlőben játszódnak le az a grandiózus dráma, amelynek főszerepét a közönség kedves művésznője, Lya Marsa játssza. Az érdekes lefolyású drámában Lya Marsa egy démoni nő játszik, akinek sötét lelke azonban jószágot is ismer. Először romlásba dönt egy férfit és amikor látja áldozata vergődését, élete árán megmenti azt. A tragikus cselekményű film még csak kedden játszsa az Apolló.

• Háromkor kezdődnek a mozielőadások kedden. Az Apolló- és Uránia-színházakban kedden, azaz karácsony előnapján az előadások korábban kezdődnek. A mozielőadásokban 3, fél 5 és 6 órakor kezdődnek az előadások. Az utolsó előadások elmaradnak.

• Bolygó hollandi. A hónap vége felé hatalmas filmatrakciót mutat be az Apolló. Színterkerül Wágner Richárd halhatatlan drámaírója. A bolygó hollandi, amely a kinematográfia idej legnagyobb szenzációja.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Apolló-színház.

1918. dec. 24-án:

Asszony és a pojlóca.

Filme regény 4

felvonásban.

Előadások kezdete: 3, fél 5 és 6 órakor. Az

utolsó előadás a mai napon elmarad.

Uránia-színház.

1918. dec. 24-án:

Összeomlott

kártyavár.

Tagédia 4 felvonásban

Előadások kezdete: 3, fél 5 és 6 órakor. Az

utolsó előadás a mai napon elmarad.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közzétett értelem vállalkozásokról.

Köszönetnyilvánítás.

Bánattól elgyötört szívünk egész melegséggel mondunk a magunk és hozzánk tartozóink nevében hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtetlenül kis leányunk

Honkánk

végtehetőségén megjelenni, ravatalára koszorúkat és virágcsokrokat helyezni s nehéz óráinkban vigasztalásaikkal felkerekenni voltak szívesek.

Arad, 1918. december hó 23.

9421

A gyászoló Dobrossy-család.

Óvás.

Óva intek mindenkit, hogy fiam, TÖRÖK JENŐ részére hitelt senki ne adjon, mivel cselekedeteiért felelősséget nem vállalok.

TÖRÖK IMRE.

Értesítés.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a háboru tartama alatt zárva volt

Cserépkályha raktáramat

a mai napon megnyitom, kérem a nagyérdemű közönség szíves partfogását

Krisztmann Ferencz,

kályhásmeister (ezelőtt Krisztmann és Dankovits) Boros Béni-tér 15. szám. (volt Dengl-ház.)

60 drb. olajfestmény

elsőrendű magyar művészek munkái

békeárban

egyenként is eladó. Megtekinthetők: 1910

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében Weitzer János-utca.

Apró hirdetések.

Hirdetések délután 5 óráig vétetnek fel.

Levelzés.

„MÉGIS CSAK SZÉP AZ ÉLET” jelíre levelet kérem átvenni. 9890

„ZUZMARA” levelet vegye át a kiadóban. 9891

„SPORT ÚZÖK” jelíre levél van a kiadóban. 9888

„LENNÉK az asszonykaja”, „ARANÓ SZÖKE”, „JUPITER” és „KITÜNY GAZDASSZONY” levelet van a kiadóban. 9406

„SZÖKE KISLÁNY”-nak levele van a kiadóban. 9889

„CHERISSETTE”-nek levele van. 9409

INTELLIGENS fiatal urileány vagy asszonnyal ismeretséget keres ideiglenesen itt tartózkodó fiatal gavallér urimbor „Vonzó legyen” a kiadóba. 9420

KÉREM A SZOMBAT d. u. Pécskőig együtt utazó Madonna arca hölgyet, kit a lapra figyelmeztettem, ösmerkedés lehetősége-e? Választ a lapban kér „Aradi Nimród”. 9422

„IDEGEN”. Az általam kijelöltendő irányban kerülve való haladásos bisalom az előfeltétel. Igényeim azt annál is inkább, mert lakóimnak közléssel most már egyenesen rovatok adóságot közzétesse G. N. 9427

Házasság.

EGY JOBB IPAROS érnél, 28 éves, megismerkedni házasság céljából, jobb családból való leánnyal vagy özvegyvel, kinek megfelelő hozománya van. Leveletet „Boldog otthon 10” jelíre kér. 9416

Alkalmazást keres.

VÉGZETT foghallgató iródi gyakorlati alkalmazást keres január 1-én. Cim a kiadóban. 9898

Alkalmazást nyer.

ÜGYES elárultató nő azonnal felvétetik. Délvidéki Villamosági Vállalat, Vörösmarty-utca 8. 9895

BEREST keresek tehenekekhez, ugyasintén bejárót, ki libatömést vállal. Házaspár bejárót is kaphat. Berossányi Miklós utca 18. 9417

EGY bolti szolga, lehet az nő is, felvétetik Ra-6 Gyula cégnél. 9379

HAZVEZETŐNÉT, csakis jobb családból uriaszonnyal keresek január 1-én, aki a főmesterhez, barokkfinveléshez és szőlővel mindennez ami egy nagyobb háztartáshoz szükséges ért, egyedülálló vidéki gazdaságban vagyok, házvezetőnőm legjobbjában részben résztve. Cim Schulzer J., Kiszénvári uradalom Kiszénvári. 9802

KERTÉSZT keresek, főfelügyelői felében való termelésre. Kedvező talajviszonyok és vasutószekerkötés. Értekezni Ochsengfeld Józsefnél, Perjámos Torontál-megyén. 9848

HAZVEZETŐNŐ, ki a főzésben járatos és a teendőket maga végzi, fajára keresetik. Cim a kiadóban. 9876

Kiadó lakás.

ÖT SZOBÁS nri lakás vállalattal egybekötve, mely kimutathatóan évi 20.000 kor. hasznót hoz, azonnalra átadható. Érdeklődések „Család” jelíre alatt a kiadóba keretnek. 9890

Lakást keres.

LÉPCSŐHÁZI BEJÁRATTAL modern burorozott szobát keresek ármegjelöléssel 27-ig. Ajánlatokat Mérnök jelíre a kiadóban. 9894

JANUÁR ELSEJÉRE burorozott szobát teljes ellátással keres kereskedő alkalmazott. Szives ajánlatok a kiadóba „Papir 34” jelíre keretnek. 9326

Vétel és eladás.

VESZÉK JÓKARBAN levő gőzkazánt, vagy egy 6-8-as locomobilt, a kazánnak üzemképesnek kell lenni. Edelspacher-utca 15. 9322

JÓKARBAN LÉVŐ 9/12-ös fényképező-gép teljes felszereléssel eladó. Török Gábor utca 24. 9398

ELADÓ azonnali átadásra egy waggon fassón Samu Jakabnál Arad, Borez Béni-tér 16. Telefon 52. 9416

NÉVJEGYEK és nyomtatványok a leggyorsabban és legcsébben készülnék Deák Béla könyvkereskedésében Forray-utca. Telefon 802. 281

KARÁCSONYI ALBUMOK már Deák Béla könyvkereskedőnél kaphatók. Forray-utca. Telefon 902. 8865

NÉVJEGYEKERT, kereskedelmi és ipari nyomtatványokat jutányos ártban készít Fichler könyvnyomdája, Bohus-palota 9240

ÉLŐ HALAKAT az ünnepekre már vasárnaptól kezdve lehet beszerezni, mert vasárnap, hétfőn és kedden friss küldemények érkeznek. Luttwák József, Asztalos Sándor-utca 9. 1141

EGY TELJES jó karban levő Meidinger vaszkályba eladó. Andrányi pezsgőgyár. 9829

Ingatlan.

MAGÁNHAZ eladó nagy gazdasági udvarral és istállóval tisztes mérték és nagy jágszerény. Érdeklődők forduljanak Argyal-utca 1. sz. 9424

ALLOMAS KÖZELBEN 2 kisebb bérlőház eladó. Bővebbet Lőrész-u. 4/a. 9377

Üzletek.

40 ÉV ÓTA fennálló vidéki üzlet az összes jogokkal és házzal együtt eladó. Értekezni Aulich Lajos-u. 12. Ugyanott egy jókarban levő kerékpár teljes felszereléssel eladó. 9317

JÓFORGALMU helyen, telemtánc és csomaga üzlet italméréssel, teljes berendezéssel azonnal eladó. Cim a kiadóban. 9855

Oktatás.

ALSÓBB osztályu tanulók oktatását a szénásztinet alatt vállalom. Cim a kiadóban. 9408

MAGÁNTANULÓK előkészítését és gyorsabb tanulók korrepetitását felelősséggel vállal veit kar. Fhisinternátus, Chorin Aron-utca 1. 9696

Különféle.

ELVESZETT a Damjanits-utcában egy kis imakönyv. Kéretik a megtaláló, adja át illó jutalom ellenében Deák Ferenca-utca 22. sz. allatt. 9404

APRÓHIRDETÉSRE az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy iródiában, Klein L. hirdetés és hírlapíródjában, Ernyai-u. és Mundi Borez Béni-tér 16. sz. alatt papírüzletében.

ÉRTESÍTÉS!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a

Katalin fürdőt bérbe vettem. Szives pártfogást kér: **Meller József.**

A Központi Caffe Restaurantban ma és mindennap **Albert Gyuszi** 12 tagu eigányszonokara **hangversenyez.**

Cognac, **Rum,** **Likör** **Borparlat** kapható

Körösvölgyi Pálinkaraktár **Andrássy-tér 5. Telefon 651.**

1767-1918. **HIRDETMEY.** Felhívom a város polgárságit, hogy a bírtokában levő fegyvereket a katonai állomásparancsnokságnál haladéktalanul szolgáltatassa be. Arok elita, akik a felhívásnak eleget nem tesznek, a legcsébban fogok eljárni. **Várjassy a. k. kormánybiztos.**

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEY.

A dévai törvényszék, mint csődbíróság Ca. 99/30-915. sz. végzése alapján a vti. Szóts F. Lajos csődtömegéhez tartozó Orient-szálló épület, melyben 8 üzlethelyiség, két műhely helység s 28 szállodai szoba foglaltatik, központi fűtés, vízvezeték, villanyvilágítási berendezéssel van ellátva, teljes 28 szállodai szoba berendezéssel együtt (ágyak, szekrények, mosdók, ágynemők, lepedők, fehérnemők) eladás alá kerül nyilvános árlejtésen.

Az árlejtést 1919. január hó 19-én délelőtt 10 órakor tartjuk meg Déván a Dévai Takarékpénztár helységében.

As árlejtés zárt írásbeli ajánlatok után történik, azonban csődválasztmány fenntartja magának a jogot arra, hogy a zárt ajánlatok felbontása előtt szóbeli árlejtést tarthasson, mely esetben ugy a szóbelileg, mint az írásbelileg tett ajánlat egyaránt kötelező.

Kirialtási ár, melynél alacsonyabb ajánlatot nem veszünk figyelembe, 80000 kor.

Zárt írásbeli ajánlatok dr. Schulhof Zsigmond, dévai ügyvéd, csődválasztmányi elnöknel, avagy dr. Sándor Sándor, dévai ügyvéd, tömeg gondnokhoz adandók be 1919. január hó 18. d. u. 6 órájáig és egyidejűleg igazolandó 80000 korona bánatpénznek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a dévai takarékpénztárhoz való letétele.

Ezen zárt ajánlatok 1919. január hó 19-én d. e. 10 órakor fognak felbontatni a csődválasztmány előtt, a dévai takarékpénztár helyiségében.

Csődválasztmány fenntartja magának a jogot, hogy a zárt ajánlatok, vagy amennyiben a zárt ajánlatok felnyitása előtt esetleg megtartandó szóbeli árlejtésen tett ajánlatok között szabadon választthasson.

A csődválasztmány által elfogadott ajánlat alapján a vétel joghatályos a törvényeknek fent hivatkozott száma végzése folytán csak az esetben lesz, amennyiben a törvényszék, mint csődbíróság a csődválasztmányának idevonatkozó határozatát jóváhagyja. Ezen eelből csődválasztmány az árlejtésről felvett jegyzőkönyvet és ajánlatokat a hozott határozattal együtt beterjesztü a dévai törvényszékhez, mint csődbírósághoz.

Kelt Déván, 1918. december hó 15-én.

Dr. Sándor Sándor ügyvéd, tömeg gondnok.

Lóárverési hirdetmény. A békéscsabai állandó lókörházban (Bohn-féle téglagyár) december hó 23-én 60 darab hadiszolgálatra alkalmatlan kisebb ló és számár lesz elárverezve. Az árverés a lókörház udvarán reggel 8 órakor kezdődik. **A lókörházparancsnokság.**

Karácsonyfa díszek
Szevatalt tiszta Cacao
Stanilos szaloncukorka és egyéb cukorka
Legfinomabb Crémlikörök
Cognac
Törley- és Palugyay-pezagók
Asztali-, peccsnye- és csamege palackborok
Kaphatók:
Gábor Miklós
ARAD, Salacz-utca 1. szám.

Értesitem tisztelt megrendelőmet, hogy Magyar-utca 26. szám alatti **kelmfestő és vegytisztító üzletem** a katonaságtól visszatérve, személyes vezetést átvettem. Főtörekvésem, hogy becses üzletfeleimet továbbra is a legpontosabban kiszolgáljam.

Knapp Sándor
Üzlet: Welfzer Ámos-utca (Főpostával szemben.) 9418